

מילון אבן-שושן

שָׁפָה נ' [אוגריתית: שפת; אכדית: šaptu; ארמית: סַפְתָּא; ערבית: שַׁפְיָה, שַׁפְיָא] 1. כָּל אֶחָד מִשְׁנֵי קַפְלֵי הַבָּשָׂר בַּקְצוֹת הַפֶּה מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה: הַשָּׁפָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַשָּׁפָה הַתַּחְתּוֹנָה. זוג שְׁפָתִים. "וַחֲנָה הִיא מְדַבֵּרַת עַל-לִבָּהּ, רַק שְׁפָתֶיהָ נִעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע" (שמואל א א יג). "כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפָתוֹתֶיהָ" (שיר השירים ד ג). "שְׁפָתוֹ הָעֲלִיּוֹנָה עוֹדְפֶת עַל הַתַּחְתּוֹנָה" (בכורות ז ה). 2. [כּהֵשָׁאלָה] לְשׁוֹן, אוֹצֵר הַמַּלִּים שְׂאֵדָם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְהַבְעִת צְרִיכָיו: "אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שֵׁפֶת רְעֵהוּ" (בראשית יא ז). "שֵׁפֶת כְּנַעֲנִי" (ישעיה יט ח). הַשָּׁפָה הָעֵבְרִית. שְׁפּוֹת זָרוֹת. 3. קְצָה הַפֶּה בְּכִלִּים [ובהרחבה:]: שוֹלֵיִם, פְּאֵת דָּבָר, שְׂכָל: "שֵׁפָה לְפִיו (שֶׁל מְעִיל הָאֵפוֹד) סָבִיב לֹא יִקְרַע" (שמות לט כג). "שֵׁפֶת-כּוֹס" (מלכים א ז כו). "שֵׁפֶת הַיְרִיעָה הַקִּיצָנָה" (שמות לו יז). "שֵׁפָה שֶׁל טְרִיִן" (מקואות י ד). "שֵׁפֶתָהּ שֶׁל קַרְרָה" (טבל יום ג ג). "כְּלִי-חֶרֶשׁ שֵׁישׁ לוֹ שְׁלוֹשׁ שְׁפִיּוֹת" (כלים ד ד). "שֵׁפֶת הַבּוֹר" (טהרות יו). 4. רְצוּעַת הַמַּיִם לְאַרְךָ הַחוּף שֶׁל יָם, שֶׁל יַמָּה, שֶׁל נְהַר וְכוּ', וְכֵן גַּם רְצוּעַת הַיַּבְשָׁה לְאַרְךָ הַמַּיִם שֶׁל יָם, שֶׁל יַמָּה, שֶׁל נְהַר וְכוּ': "הִנְנִי עֹמֵד עַל-שֵׁפֶת הַיָּאֵר" (בראשית מא יז). "וַיַּחְזֹל אֲשֶׁר עַל-שֵׁפֶת הַיָּם" (בראשית כב יז). 5. שֶׁפֶס, שְׁעָר הַצּוֹמֵחַ עַל גְּבֵי הַשָּׁפָה הָעֲלִיּוֹנָה: "שֵׁפָה (מִתָּר לְגִלְחָה) מְזֻרֶת לְזוּרִית... וּבִשְׁפָה הַמְעַכְכֶת (אֵת הָאֲכִילָה)" (מועד קטן יח). [שֵׁפֶת-, שְׁפָתִים, שְׁפָתִי- גַם שְׁפָתוֹת, שְׁפָתוֹת] [להוראה 1]; שְׁפּוֹת, שְׁפּוֹת- [להוראה 2]; שְׁפִיּוֹת [להוראה 3, 5]

מילון ההווה

שָׁפָה¹ [נ'; שְׁפָת-, שְׁפּוֹת-, שְׁפּוֹת-] לְשׁוֹן (שִׁמְדַבְרִים), מְעַרְכַת הַמַּיִלִים וְדַרְכֵי הַבִּיטוּי שֶׁל עַם; מְעַרְכַת שֶׁל סִימְנֵי הַתְּקוּשׁוּרָת, כִּגוֹן: שְׁפָת הַמַּחֲשָׁב; שֵׁפֶת הַחִירִשִׁים; חוֹף; רְצוּעַת גְּבוּל בֵּין הַמְדַרְכָּה לְמִסְעָה שֶׁל כְּבִישׁ; שוֹלֵיִים (שֶׁל כּוֹס או שֶׁל סִיר וְכוּ'); אָבֵן שֵׁפָה חִיץ עֲשׂוּי מֵאָבֵן (או מִבְּטוֹן) מֵעַל פְּנֵי הַכְּבִישׁ וּמִשְׁמַשׁ גְּבוּל בֵּין הַמְדַרְכָּה לְמִסְעָה; שְׁפָת חֲלָקוֹת דְּבָרֵי חֲנוּפָה <שֵׁפִי>

שָׁפָה² [נ'; שְׁפָת-, שְׁפָתִי-, שְׁפָתִי-] (בִּסְפָרוֹת גַּם שְׁפָתוֹת-) כֵּל אֶחָד מִשְׁנֵי הַחֲלָקִים הַבְּשָׂרִיִּים שֶׁבְּפֶתַח הַפֶּה; מִכָּאן: שְׁפָתִי (לֹא: שְׁפָתִי) (הַגְּדָה) שֶׁמְקוֹם חִיתוּכּוּ בְּשֵׁפֶתִים, כִּגוֹן ב; אִישׁ שְׁפָתִים פִּטְפֹּטָן; בְּשֵׁפָה רָפָה בְּהִיסוּס, בְּגִמְגוּם; לְזוֹת שְׁפָתִים לְשׁוֹן הָרַע, דִּיבָה; מִן הַשֵּׁפָה וְלַחוּץ לֹא בְּכִנּוּת; מִס שְׁפָתִים דְּבָרִים שֶׁאֵדָם (אִישִׁיּוֹת פּוֹלִיטִית וְכוּ') אוֹמֵר כְּדֵי לְצַאֵת כְּבִיכּוֹל יָדֵי חוּבָה בְּמִקּוֹם לְנִקּוּט פְּעוּלָה מִמְשִׁית; עֵרַל שְׁפָתִים מְגַמְגֵּם; פּוֹשֵׁק שְׁפָתוֹ פִּטְפֹּטָן; שְׁפָתִים יִישַׁק הַדְּבָרִים נְכוֹנִים וְטוֹבִים, הַדְּבָרֵי רֵאוּי לְשִׁבַח - קְרִיאַת הַתְּפִלוֹת <שֵׁפִי>